

Kristen Michal
Peaminister
Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister

Meie: 23.12.2024 nr 12-1/2024-040-1

Koopia: Riigikogu majanduskomisjoni esimees ja Õiguskantsler

Maksejõuetuse teenistuse selgitustaotlus ja pöördumine seoses maksejõuetusvaldkonna valitsemisega Eestis alates 01.01.2025

Austatud härra Michal

Austatud proua Pakosta

Käesolevaga pöördub Maksejõuetuse teenistus Teie poole õigusselguse ning VVS §§ 75, 75¹ ja PankrS § 192¹ Maksejõuetuse teenistusele seadustest tulenevate ülesannete (jätkuva) täitmise seotud alljärgnevas küsimustes:

- 1) kas VVS §-s 59 lg 1 sätestatud muudatused ja muud muudatused, millega on maksejõuetusvaldkonna valitsemine Vabariigi Valitsuse seadusest alates 1. jaanuarist 2025 täiesti välja jäetud, oli Vabariigi Valitsuse taotluslik otsustus st riik maksejõuetusega ei tegele;
- 2) juhul kui see nii on, siis kes alates 01. jaanuarist 2025.a. Eesti Vabariigis vastutab maksejõuetusvaldkonna kui terviku poliitika kujundamise, erinevate maksejõuetusmenetluste kui avalike teenuste kvaliteetse, kiire ja majanduslikult otstarbeka osutamise, erinevaid maksejõuetusmenetluste liike läbiviivate avalik-õiguslike ülesannete täitjate (*st võlanõustajad, usaldusisikud, ajutised haldurid, pankrotihaldurid, saneerimisnõustajad, sundlikvideerijad*) üle järelevalve teostamise eest ning valdkonnas vajalike IT süsteemide arendamise ja hoidmise eest;
- 3) kehtiva põhimääruse kohaselt annab Maksejõuetuse teenistus oma tegevusest aru valdkonna eest vastutavale ministri igal aastal ja avaldab veebilehel oma tegevuse kohta aruande. 2024.a tegevusaruanne on hetkel töös ning planeeritud avalikustada algava aasta jaanuari keskel. Kellele tuleb alates 01. jaanuarist 2025 jõustuva VVS muudatuste tõttu Maksejõuetuse teenistuse teise tegevusaasta ehk 2024.a tegevusaruanne ette kanda?
- 4) Maksejõuetuse teenistus on ainuisikulisel juhtimisel. Kes on alates 01. jaanuarist 2025.a. Maksejõuetuse teenistuse juhataja vahetu juht ning kes on Maksejõuetuse teenistuse st maksejõuetusvaldkonna riikliku ja haldusjärelevalveorgani peamine koostööpartner maksejõuetusvaldkonna poliitika ja avalik-õiguslike teenuste kujundamisel, sh milline minister ja/või ministeerium tagab Maksejõuetuse teenistusele piisavad eelarvelised vahendid

VVS-st, PankrS-st ja HMS-st tulenevate järelevalve ja praktika ühtlustamisega seotud ülesannete täitmiseks.

Maksejõuetuse teenistus leiab, et nõuetekohaselt läbiviidud maksejõuetusmenetlused, teisisõnu maksejõuetuse kui nähtusega ühiskonnas tegelevad avalikud teenused, on avalik hüve, mida tuleb riigil avalikes huvides tagada. Maksejõuetuse teket tuleb ohjata, juba tekkinud maksejõuetuse tekke põhjusi uurida ning vastavalt reageerida ühiskonnas toimuvatele muutustele tagamaks võlausaldajate, võlgnike ja muude puudutatud isikute tasakaalustatud huvid.¹ Maksejõuetus ei ole üksnes pankrot, nagu ta oli seda 20 aastat tagasi. Laiemas plaanis seisneb seadusandja poolt Eestis loodud mistahes maksejõuetusmenetluse liigi (*st võlanõustamise*², *saneerimismenetluse*³, *võlgade ümberkujundamise menetluse*⁴, *kohustustest vabastamise menetluse*⁵, *pankrotimenetluse*⁶, *pankrotimenetluse avaliku uurimisena või eriauditina läbiviimine*⁷) avalik huvi nii üldise finants- ja ärimoraali parandamises, ausate majandussuhete loomisele innustamises, maksejõuetuse põhjuste väljaselgitamises kui ka ühiskonna (sh ettevõtluskeskkonna) kaitsmises maksejõuetute füüsiliste ja juriidiliste isikute eest ning et kõik maksejõuetused lahendatakse kiirel ja korrektsel viisil.⁸

Maksejõuetusvaldkond on kõigis arenenud demokraatlikes riikides väga oluline majanduse, finants- ja sisejulgeoleku valdkond, millega tegeldakse igapäevaselt. Meeldetuletuseks, et näiteks Läti Vabariigi Valitsus võttis 21. septembril 2016 aastal korraldusega nr 527 vastu maksejõuetuspoliitika arendamise suunised aastateks 2016-2020 ja nende elluviimise kava koos sihtmõddikutega iga eesmärgi suhtes. Aastaks 2019 oli Lätil nüüdseks maailma parim IT süsteem kõigi maksejõuetusmenetluste reaalses menetlemises ning reaalses pankrotihaldurite ja saneerimisnõustajate üle kiire ja otstarbeka järelevalve teostamiseks ning võlgnike väljamaksete suurus võlausaldajatele on ajas kasvanud. Ärikelde kohaldab kaalutusõiguse alusel Läti Maksejõuetuse Kontrolli Teenistus (<https://www.mkd.gov.lv/en/about-us>) ehk täidesaatev võim, mitte kohtuvõim. IT süsteemi algoritm jagab menetlusi juhuslikkuse alusel pankrotihalduritele ning soovitusi teeb nii Läti Maksejõuetuse Kontrolli Teenistus kui ka Rootsis näiteks eraldi riigiasutus - täitevamet Kronofogden. Riik sekkub maksejõuetusvaldkonda jõudsalt, sest 1990ndate lõpus väljatöötatud mudelid on oma aja ammu ära elanud. Rootsis on ärikelde kohaldamise aluseid kaks: maksuvõlad ja suured võlad. Ühiskonnas on krediit lihtsasti kättesaadav ning äriühingud ei vaja enam asutamiseks kapitali (sissemakset/eelarvet), et tegutsema hakata. Lihtne on võlgu maha jätta, mida riik aktsepteeriva käitumisena lubada ei saa.

Eestis elab keskmiselt 1,3 miljonit inimest. Statistikaameti andmetel on Eestis 2024. aastal 43 500 makseraskustes leibkonda, mida on üle 40% rohkem kui eelmisel aastal. Ühest küljest on inimeste finantstarkuse tase madal, aga teisest küljest riik toetab ise inimeste õpitud abitust erinevate meetmetega.

Eestis on iga päev keskmiselt 100 000 ettevõtet ja inimest kellelegi võlgu. Nõue on muutunud sissenõutavaks, aga võlgnik seda mingil põhjusel ei täida. 2024.a septembri keskel

¹ S. Viimsalu. The Over-Indebtedness Regulatory System in the Light of the Changing Economic Landscape. *Juridica International*, XVII/2010, pp 217-226.

² Vt sotsiaalhoolekande seaduse §§-d 44 ja 45.

³ Vt saneerimisseaduse § 1.

⁴ Vt füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse § 1.

⁵ Ibid.

⁶ Vt pankrotiseaduse § 2 ja 3.

⁷ Vt pankrotiseaduse § 192¹ ja § 192⁸ lg 3.

⁸ P. Kriibi. Justiitsministeerium. Maksejõuetusinstituudi (nõ pankrotiombudsmani) loomise vajadus, Tallinn, 2016, lk 20 jj.

Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojalt saadud andmetel on Eestis unikaalseid võlgnikke st nii juriidilisi kui ka füüsilisi isikuid suurusjärgus 100 000 ning nende **koguvõlg võlausaldajate ees on igapäevaselt 1,5 miljardit eurot**. Detsembris uuesti andmeid kontrollides oli lisandunud umbes 2000 unikaalset võlgnikku ja nende koguvõlg **oli kasvanud igapäevaselt 1,6 miljardi euron**.

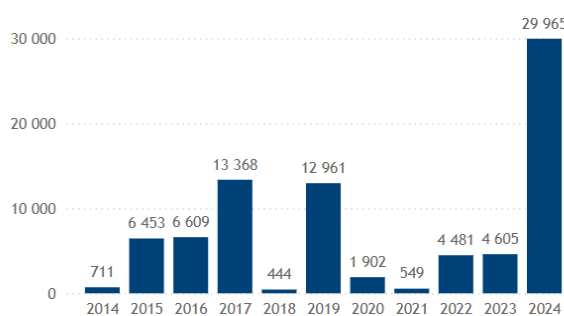
Võrdluseks niipalju, et Tallinna Linna eelarve 2025. aastal on 1,29 miljardit eurot.

Eesti Töötukassa 2025.a töötuskindlustuse kogukuludeks ehk väljamakseteks on planeeritud 346,1 miljonit eurot. Juhul, kui tööandjad ei lõpetaks varatuna või ei läheks pankrotti, oleks riigieelarvelisest Eesti Töötukassast ka väljamakseid vähem. Eesti Töötukassa ei saa kehtiva õiguse alusel astuda pärast hüvitise väljamaksmist pankrotimenetluses võlausaldaja rolli, et saada omakorda raha tagasi võlgnikult või tema lähikondsetelt.

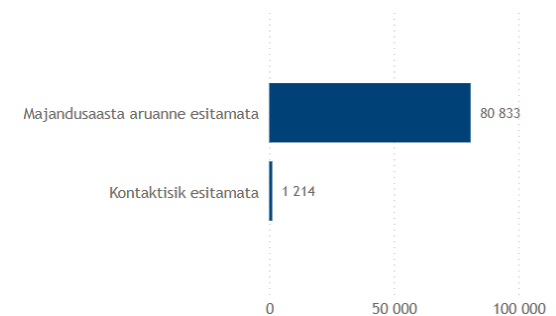
Maksejõuetuse teenistus vaatas eelmisel st 2023. aastal läbi kokku 133 varatu maksejõuetu juriidilise isiku kui riikliku järelevalvesubjekti pankrotimenetlust, kokku laekus maakohtutest 140 ettepanekut avalike uurimiste algatamiseks.⁹ Need samad **133 varatut maksejõuetu juriidilist isikut** on oma lähikondsete ehk lihtsalt öeldes osaühingute osanike, juhatuse liikmete ja raamatupidajate õigusvastase käitumise kaudu tekitanud võlausaldajatele, sh välisinvestoritele ning Eesti äri- ja majanduskeskkonna usaldusväärsusele kahju teenistusele teadaolevalt **kokku umbes 50 miljoni euro ulatuses**.¹⁰

Varatuna ja püsivalt maksejõuetuna lõppevate juriidiliste isikute (üldjuhul osaühingute) arv Eestis ajas paraku kasvab ning võlausaldajatel olulisel määral kaitse Eestis puudub. Eestis tegutses seisuga 1. jaanuar 2024 üle 350 000 juriidilise isiku. Tähtaegselt (*esitamise tähtaeg 01.01.2023–27.12.2023*) oli registrite andmetel Eestis esitamata 64 340 majandusaasta aruannet. Teisisõnu **tegi Eestis tehinguid lepingupartneritega ligi 65 tuhat ebausaldusväärset juriidilist isikut, kes võisid võlausaldajaid, sh välisinvestoreid kahjustada**. 2023. aastal (*01.01.2023–29.12.2023*) oli Eestis registrite andmetel tehtud 21 715 trahvihoiatusmäärust. **2024.a on trahvide ja hoiatuste arv ajas märkimisväärselt kasvanud**.¹¹

Järelevalve tulemusena registrist kustutatud juriidiliste isikute arv



Järelevalve tulemusena registrist kustutamise põhjused



Majandusaasta aruanded jäetakse esitamata, sest kehtiva õiguse kohaselt kustutab riik

⁹ Maksejõuetuse teenistus saab oma riikliku järelevalve alged maakohtutest. Maksejõuetuse teenistusel puudub seadusest tulenevalt õigus ja pädevus omaalgatuslikult algatada pankrotimenetlust avaliku uurimisena või näiteks pankrotihalduri, võlausaldaja, (pankroti)võlgniku lähikondse või muu kolmanda isiku taotlusel.

¹⁰ Vt Maksejõuetuse teenistuse esimese ehk 2023. a tegevusaruannet:

<https://maksejouetus.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/documents/2024-02/MJT%202023%20tegevusaruanne%2005.01.2024.pdf>

¹¹Vt Äriregistrist: https://ariregister.rik.ee/est/statistics/fines_and_warnings

äriühingu juhtimisorganite eelnevat käitumist kontrollimata mugavalt ära. Näiteks Maksejõuetuse teenistusel puudub pädevus sekkuda. Mitte keegi Eestis hetkel ei tea, millises kogusummas need umbes 80 000 äriühingut tegelikult võlausaldajatele, sh välisinvestoritele kokku kahju tekitasid aastal 2024.

Maksejõuetuse teenistus leiab, et osaühingute lausaline ilma sisulise järelevalveta kustutamine registrist ei paranda Eestis ärikultuuri ega tõsta inimeste (äriühingute juhtide/omanike) rahatarkust. Järgmisel päeval pärast kustutamist asutavad samad inimesed uue osaühingu, mille juhid ei pruugi taas käituda õiguskaualekalt ja lojaalselt oma ühingu jättes maha nii riigile kui ka muudele võlausaldajatele suured võlad. Võlausaldajad, sh välisinvestorid kannatavad. Tervikuna kannatab Eesti maine, sest Eestit tuntakse juba kui „maksejõuetusparadiisina“, kus saab karistamatult võlgadest kiiresti vabaks ning lisaks võib ka riigile maksud maksmata jätta.

Maksejõuetuse teenistuse **2024.a 9 kuu** ehk kolme kvartali tegevusaruande kohaselt tekitasid **145 varatu maksejõuetu** äriühingu lähikondsed võlausaldajatele, sh välisinvestoritele ja Eesti ühiskonnale kahju **kokku 39,6 miljoni euro ulatuses**. Need samad 145 ja üldiselt väikese suurusega äriühingut jätsid **riigile maksudena tasumata näiteks 6,23 miljonit**.

Teisisõnu jättis 30.09.2024.a seisuga **üks varatu äriühing** oma juhtorgani liikmete, sh raamatupidamise eest vastutavate isikute õigusvastase käitumise kaudu **keskmiselt maha umbes 273 000 eurot võlgu** (st tekitas teistele lepingupartneritele oma tegevuse või tegevusetusega sellises ulatuses kahju).¹² Kordame - üks äriühing ning selle asutanud ja juhtinud inimesed! Iga inimene ei pea äri tegema, sest näha on, et ettevõtlusvabadust kuritarvitatakse.

Maksejõuetuse teenistusel on õigus Eestis ausa ettevõtluskeskkonna tagamiseks **pöörduda kohtusse ärikeelu kohaldamiseks**. Ärikeelu väärilised võiksid Maksejõuetuse teenistuse hinnangul Eestis aastal 2023 olla **59 inimest** ja aastal 2024 (*9 kuu info pinnalt 145 menetluses*) **vähemalt 30 inimest** st äriühingute raamatupidamise eest vastutavad isikud, juhtorgani liikmed, sh likvideerija ülesannetes. **Ärikeeld on kehtiva õiguse kohaselt esialgne õiguskaitse vahend ehk tõkend pankrotimenetluse ajaks, mitte karistusmeede**. Paraku on ärikeelu kohaldamise menetlus kohtutes väga aeganõudev ja enne võib pankrotimenetlus lõppeda, kui ärikeeldu jõutakse inimese suhtes kohaldada. Seega kehtiva õiguse kohaselt sätestatud ärikeeld kui tõkend ei teeni oma eesmärki Eesti ühiskonnas.

20. detsembri 2024.a seisuga on Maksejõuetuse teenistus 2024. aastal läbi vaadanud kokku umbes **180** varatu maksejõuetu juriidilise isiku kui riikliku järelevalvesubjekti pankrotimenetluse. Aasta lõpp on lähedal ja teatud osa järelevalvet on teenistusel veel töös. Hetkel võime öelda, et need varatud ja püsivalt maksejõuetud juriidilised isikud on oma lähikondsete ehk lihtsalt öeldes nende osaühingute osanike, juhatuse liikmete ja raamatupidajate õigusvastase käitumise kaudu tekitanud võlausaldajatele, sh välisinvestoritele ja Eesti äri- ja majanduskeskkonna usaldusväarsusele kahju teenistusele teadaolevalt **kindlasti üle 50 miljoni euro. Need on üldjuhul väikese suurusega ettevõtted**.

Maksejõuetuse teenistuse hinnangul on **maksejõuetusvaldkonnas süsteemseid ja suure mõjuga probleeme väga palju**. Teisisõnu võiks öelda, et Eestis ei ole enam mitte mingit vahet, kas Eestis pankrotiseadus kehtib või mitte, sest võlausaldajad ei saa jätkuvalt oma nõuetele rahuldust selles seaduses toodud avaliku teenuse kaudu. **Erinevatele probleemidele**

¹² Vt Maksejõuetuse teenistuse 2024.a 9 kuu tegevusaruannet:
<https://maksejõuetus.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/documents/2024-10/MJT%202024%20kolme%20kvartali%20%C3%BClevaade%20RJVs.pdf>

maksejõuetusvaldkonnas on nüüdseks üle 10 aasta regulaarselt tähelepanu pööranud ka Õiguskantsler. Maksejõuetuse teenistus nõustub täielikult Õiguskantsleriga, kes on juba aastal 2015 kirjutanud, et: „*avaliku teenusena osutatava kvaliteetse ja tõhusa pankrotimenetluse keskmes peab olema võlausaldajate huvide maksimaalne kaitse. Pankrotimenetluse kaudu pakub õigussüsteem isikutele rahumeelset vaidluste lahendamise ja kahjustatud majanduslike huvide heastamise võimalust ning mh keelab omakohtu. See ongi kogu pankrotimenetluse eesmärk. /.../ Sellel hetkel, kui pankrotimenetluse kulud või pankrotihalduri tasu nn söövad ära pankrotivara, võib riigi loodud pankrotimenetluse süsteemi lugeda ebaotstarbekaks.*”¹³ Maksejõuetusvaldkond peab astuma kiiresti digiajastusse ning mitte mingil juhul ei saa teenistuse hinnangul otstarbekaks pidada pankrotihaldurite ja usaldusisikute tunnitasu määra seadusega indekseerimist (*nagu taas aastaks 2025 juhtunud on*) ja kõrgeid tulemustasu %. Kriitiliseks probleemiks on teenistuse hinnangul osutunud avalik-õiguslikku funktsiooni täitvate pankrotihaldurite, saneerimisnõustajate ja usaldusisikute endi avaliku võimu kuritarvitused ja seni pea olematu haldusjärelevalve.¹⁴

Vahkokkuvõtteks leiab Maksejõuetuse teenistus, et igapäevaselt teadaolevalt minimaalselt ligi 2 miljardi suurune maksejõuetusvaldkond, mis „sööb“ igapäevaselt Eesti majandust ja usaldusväärust, on tähtis ja aktuaalne Vabariigi Valitsuse juhile ja liikmetele regulaarselt valitsemiseks. Eestil pole kunagi olnud, aga võibolla on nüüd aeg Eesti siseturvalisuse tagamiseks ja majanduse elavdamiseks leida valdkonnale eraldi (pea)minister st **Maksejõuetusminister (Maksejõuetusministeerium)**, et Eestis mistahes võlgnikud korrektselt lepinguid täitma panna ja maksejõuetusega seni tegelev riigihaldussüsteem kiiresti korda teha.

Paraku puudub Maksejõuetuse teenistuse hinnangul VVS § 59 lg 1 kohe st 01.01.2025 jõustuvast lõikest mistahes viide maksejõuetusele kui nähtusele, maksejõuetusvaldkonnale kui tervikule, maksejõuetusvaldkonna poliitika kujundamisele, erinevate seadusandja poolt sätestatud maksejõuetusmenetluste kui avalike teenuste osutamisele ja/või erinevaid maksejõuetusmenetlusi läbiviivate avalik-õiguslike ülesannete täitjatele. Lisaks ei leia maksejõuetusvaldkonda ka teiste ministeeriumite valitsemisala puudutavatest vastavatest õigusnormidest VVS-s.

Maksejõuetuse teenistus leiab, et VVS § 59 lg 1 toodud lause osa „*õigusteenuse korraldamine*“ alla maksejõuetusvaldkonna valitsemine kindlasti ei sobitu, sest sundlikvideerijad, võlanõustajad, saneerimisnõustajad, usaldusisikud ja pankrotihaldurid täidavad riigi poolt delegeeritud avalik-õiguslike ülesanneteid. Üle poole nende avalik-õiguslike ülesannete täitjate sissetulekutest (töötasudest) määratakse neile juba riigieelarvest. Seega on need füüsilised isikud käsitletavad täidesaatva võimu osana kui haldusorganid. Samuti ei sobitu maksejõuetusvaldkonna valitsemine samas lõikes sisalduva „*konkurentsijärelevalve korraldamisega*“ ning seda vähemalt kahel põhjusel: 1) konkurentsivaldkond (*st ettevõtjate turgu moonutav koostöö, ettevõtjate turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, ettevõtjate koondumiste kontroll*) ning Konkurentsiamet tõsteti justiitsministeeriumi valitsemisalasse juba aastal 2015 st enne Maksejõuetuse teenistuse loomist ja maksejõuetusvaldkonnas süsteemsete probleemidega tegelema asumist 2) konkurentsivaldkonna regulatsiooni ulatus on elujõuliste ettevõtjate vaba ettevõtluse huvidest lähtuva konkurentsi kaitsmine loodusvarade kaevandamisel, toodete valmistamisel ja teenuste

¹³ Vt nt Õiguskantsleri kiri 23.09.2015 nr 18-2/151098/1504063.

¹⁴ Vt Maksejõuetuse teenistuse 2023.a tegevusaruande lisa nr 2 haldusjärelevalve kohta:

<https://maksejõuetus.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/documents/2024-01/MJT%202023%20tegevusaruande%20lisa%20nr%203%20-%20HJV.pdf> Riigikohtu halduskolleegium võttis 26.11.2024 menetlusse Maksejõuetuse teenistuse määrusekaebuse haldusjärelevalve teemal.

osutamisel ning toodete ja teenuste ostmisel ja müümisel ning muus äritegevuses konkurentsi takistamise, piiramise või kahjustamise ärahoidmine ja kõrvaldamine ning kahjustamisest tekkinud nõuete menetlemine ja vastutus, mitte aga (varatute) makseraskustes või püsivas maksejõuetuses olevate füüsiliste ja juriidiliste isikute riiklik järelevalve ja sisuliselt maksejõuetuse kui nähtusega seotud probleemide lahendamine võlausaldajate, sh välisinvestorite kasuks.

VVS § 57 (*Ministeeriumide valitsemisalade kehtestamine*) lg 1 kohaselt kehtestatakse valitsemisalad VVS-ga, mitte mingi muu seadusega. Vastavalt VVS § 57 lg 1 juhul, kui seadusega Vabariigi Valitsuse võimkonda antud küsimus ei kuulu VVS ja muude seaduste alusel ühegi ministeeriumi valitsemisalasse, otsustab küsimuse Vabariigi Valitsus. Juhul, kui küsimus on mitme ministeeriumi valitsemisalal ning seadusega ei ole ette nähtud lahendavat ministeeriumi, otsustab küsimuse Vabariigi Valitsus (VVS § 57 lg 3). Valitsusasutuste ja muude riigiasutuste kuuluvuse ministeeriumi valitsemisalasse määrab Vabariigi Valitsus, kui seadusest ei tulene teisiti (VVS § 57 lg 4).

Lisaks - ligi kolm aastat tagasi st 01. jaanuaril 2022.a loodi Eestisse seadusega st pankrotiseaduse muutmise tulemusena Soome 1995.a loodud Pankrotiombudsmani eeskujul eraldiseisev, iseseisev ja sõltumatu riiklik maksejõuetusinstituutsioon nimetusega Maksejõuetuse teenistus.¹⁵ Sisuliselt asus see tööle 02.01.2023, kui ametisse astus selle esimene juhataja. Maksejõuetuse teenistus on oma tegevuses sõltumatu, autonoomse pädevuse ja oma eelarvega haldus- ja riikliku järelevalveorgan ning KorS mõistes muu korrakaitseorgan. Samas on Maksejõuetuse teenistus riigi täidesaatva võimu osa. Teenistus on sõltumatu ja põhineb nagu valitsusasutused ainuisikulisel juhtimisel. Teenistuse juht nimetatakse ametisse ja vabastatakse ametist spetsiaalselt seaduses ettenähtud korras ja alustel. Teenistuse juhile on seadusega kehtestatud sarnaselt kõrgematele riigiametnikele teatud kõrgendatud nõuded ja piirangud. Teenistuse juhataja nimetas ametisse justiitsminister Riigikogu majanduskomisjoni (*mida juhtis tol ajal hr Michal*) ettepanekul ning justiitsministril ei ole õigust seaduse kohaselt sekkuda teenistuse töösesse. Tegemist on Soome eeskujul maksejõuetusombudsmaniliku hübriidse uue maksejõuetusinstituudiga (*teisisõnu kohati võrreldav Õiguskantsleriga*) Eesti õigussüsteemis.

Maksejõuetuse teenistuse pädevus on sätestatud pankrotiseaduse § 192¹. Vastavalt sama paragrahvi lõikele 4 on teenistus oma tegevuses sõltumatu. Teenistus on Eesti ühiskonna (võlausaldajate) kõrgete ootuste tõttu oma olemuselt ka sarnane Finantsinspeksioonile. Samas kehtiva õiguse kohaselt Maksejõuetuse teenistus ei oma väär- ega süütegude menetlemise õigust. Maksejõuetuse teenistusel ei ole õigust kohaldada vahetut sundi juriidilisest isikust varatute maksejõuetute võlgnike lähikondsete suhtes. Maksejõuetuse teenistus (erinevalt Läti vastavast järelevalveorganist) ei saa ise kohaldada ka ärikeelde. Maksejõuetusele teenistusele seadusega antud haldusjärelevalve pädevus on piiratud, näiteks puudub õigus teha järelevalvet saneerimisnõustajate ja usaldusisikute üle.

Maksejõuetuse teenistus on eraldiseisev haldusorgan, mis ei allu ei Konkurentsiametile ega ministeeriumitele. **Maksejõuetuse teenistus ei ole Konkurentsiamet** ega vastupidi. Maksejõuetuse teenistus ei ole erinevalt Konkurentsiametist ka hetkel kehtiva õiguse kohaselt Justiitsministeeriumi valitsemisalal. **Võib öelda, et teenistusel puudub valitsuse tasandil sisuline koostööpartner maksejõuetusvaldkonna teemade iganädalaseks arutamiseks ja süsteemi parendamiseks.** Teenistuse juhataja ei ole kehtiva õiguse kohaselt kutsutud ning ei võta osa ei Justiitsministeeriumi juhtkonna koosolekutest. Konkurentsiamet kui Maksejõuetuse teenistuse büroo/kantselei teenindab Maksejõuetuse teenistust vastavalt pankrotiseadusele. Analoogselt teenindab näiteks Arenguseire Keskust Riigikogu kantselei.

¹⁵ Pankrotiseaduse lõppu lisandus peatükk 12prim „Maksejõuetuse teenistus“.

Konkurentsiamet on koostöös Justiitsministeeriumi juhtidega osa teenistusele osutavatest tugiteenustest omakorda edasi delegeerinud Riigi Tugiteenuste Keskusele ja Riigi Kinnisvara AS-le. Samas pankrotiseadust ega teenistuse põhimäärust selliste praktiliste muudatuste valguses seni muudetud ei ole, kuigi pankrotiseaduse seletuskiri ja selle lisa rakendusaktina nägi ette Maksejõuetuse teenistusele eraldiseisvat põhimäärust sh riiki esindavat sümboolikat, oma domeeni mjt.ee kasutust jms. Näiteks teenistuse arvates ei ole teenistusel korrektne kasutada Konkurentsiameti kirjalanki, samas Riigikantselei ei ole seni võimaldanud muud lahendust. Maksejõuetuse teenistuse eraldiseisva põhimääruse loomise vajadusele on korduvalt tähelepanu pööranud erinevad õigusasjatundjad, et lahendus oleks õigust loovate aktidega kooskõlas ning Maksejõuetuse teenistuse ja selle ainuisikulise juhi pädevus, õigused ja kohustused nii haldusesiseste kui ka halduseväliste isikute suhtes väga selgelt määratletud maksejõuetusvaldkonnas „korra majja loomisel“.

Maksejõuetuse teenistuse töökas kolmeliikmeline naiskond tänab Teid tähelepanu ja koostöö eest ning soovib Teile kõigile rahulikku jõuluaega ja väga tegusat aasta lõppu!

Lugupidamisega
Maksejõuetuse teenistuse nimel

(digiallkirjastatud)

Signe Viimsalu
Juhataja

Maksejõuetuse teenistus on Konkurentsiameti teenindamisel
info@konkurentsiamet.ee